

VOORUIT

Europees programma 2024

HET IS VOORUIT. OF HET IS ACHTERUIT. KIES MAAR.

We zijn allemaal Europeaan, maar wat betekent dat? Voor ons is het duidelijk: samenwerken om de dingen vooruit te doen gaan. En dat is precies waar de Europese Unie om draait. Met slechts 8,5% van de wereldwijde bevolking vertegenwoordigen Europeanen 25% van het globale BBP. Onze sociale zekerheid is de sterkste ter wereld. We zijn een koploper in innovatie en lopen voorop in de strijd tegen klimaatverandering. Onze welvaart en veiligheid in Europa zijn gebouwd op samenwerking en op socialistische waarden als vrijheid, gelijkheid en solidariteit. Dat is niet vanzelfsprekend. Daar mogen we trots op zijn.

Uiteraard is de Europese Unie niet perfect. Er ligt nog heel wat werk op de plank. De wereld is veranderd. Geopolitieke spanningen groeien en er is opnieuw oorlog op het Europese continent. Alleen een sterke Unie die met één stem spreekt in de wereld, kan hier een antwoord op bieden.

In een wereld waar steeds meer onrust en onzekerheid heerst, hebben we een sterk en sociaal Europa nodig. Dat is de Europese Unie waar wij voor staan. Door op te komen voor gelijke kansen, democratie en mensenrechten. Niet alleen in Europa, maar ook daarbuiten. Door de koopkracht van mensen te beschermen en alle Europeanen solide sociale bescherming te bieden. Door investeringen in de jobs van morgen te stimuleren en grote vermogens en multinationals een eerlijke bijdrage te laten leveren. Door werk te maken van een sociaal klimaatbeleid en te investeren in energie die we zelf produceren en in zuinige woningen voor alle gezinnen. Een Europa dat werkt. Voor u.

Vooruit strijdt voor een Europa met lef. Het lef om elke dag op te komen voor haar waarden, om gedeelde uitdagingen samen aan te pakken en om verder te bouwen aan een betere toekomst voor iedereen. De keuze voor Europa is helder.

**Het is Vooruit. Of het is achteruit.
Kies maar!**

**BRUNO TOBBACK
KATHLEEN VAN BREMPT**

1. Een Europese Unie met meer slagkracht

We staan voor grote uitdagingen: klimaatverandering, oorlogen, geopolitieke spanningen,... Alleen een sterke EU kan hier een antwoord op bieden.

Voor een nieuwe uitbreidingsronde met landen als Oekraïne of Moldavië kan plaatsvinden, moet voor Vooruit eerst werk gemaakt worden van interne hervormingen om de slagkracht van de Europese Unie te vergroten. Daarvoor moet het vetorecht op domeinen zoals buitenlands beleid en fiscaliteit verdwijnen, zodat we als EU vaker met één stem spreken en figuren zoals Orban de Unie niet kunnen gijzelen.

De EU moet ook de instrumenten krijgen om lidstaten die de rechtsstaat ondermijnen te sanctioneren. We willen de Europese democratie versterken met transnationale kieslijsten, een rechtstreeks verkozen Commissievoorzitter en volwaardige gedeelde bevoegdheid voor Raad én Parlement. We willen ook een sterkere rol voor het Europees Parlement en een kleinere maar meer efficiënte Europese Commissie.

2. Naar een volwaardig Sociaal Europa

Vooruit staat voor een Sociaal Europa, een Europa dat haar burgers beschermt.

We hebben al heel wat stappen gezet. Denk maar aan work-life balance, minimumlonen, toegang tot sociale bescherming. Maar het werk is niet af.

Voor Vooruit is het een prioriteit om te zorgen dat alle werkenden in de EU, onder welke statuut dan ook, toegang hebben tot een sterke sociale bescherming.

Voor Vooruit moeten ook de minimuminkomens in elke Europese lidstaat volstaan om alle minimaal noodzakelijke uitgaven te doen om menswaardig te kunnen leven.

Een hervorming van de Europese begrotingsregels met ruimte voor investeringen en extra Europese financiering moeten zorgen voor de bouw van betaalbare woningen en extra investeringen in zorg, onderwijs en gezondheid.

3. Een ambitieus Europees klimaatbeleid

De klimaatverandering bedreigt onze welvaart, onze veiligheid en onze toekomst in Europa. Er is absoluut geen ruimte voor een pauzeknop. Integendeel.

We steunen voluit het akkoord van Parijs om al het mogelijke te doen om de temperatuurstijging te beperken tot maximaal 1,5° C. Dat engagement hebben we op Europees niveau verankerd in de Green Deal, met de klimaatwet, de doelstelling van klimaatneutraliteit tegen 2050 en duidelijke afspraken en doelstellingen per sector die nu in praktijk moeten worden gebracht.

De nieuwe begrotingsregels moeten de lidstaten toestaan volop te investeren in de klimaattransitie. Voor Vooruit worden het draagvlak, de haalbaarheid en de finale resultaten van het klimaatbeleid bepaald door het sociaal en fiscaal beleid dat iedereen moet in staat stellen om zich structureel aan te passen aan de klimaatverandering.

Het samenspel tussen klimaatbeleid en een sterk sociaal beleid is van doorslaggevend belang.

4. Eerlijke handel en Europees industrieel beleid

Vooruit wil dat het handelsbeleid steeds gekoppeld worden aan de naleving van mensenrechten, sociale verdragen en milieuverdragen.

We moeten onze handelsmacht gebruiken om de Green Deal en onze waarden en normen ook extern uit te dragen.

We steunen volop de zorgplichtwetgeving en de ban op producten die dwangarbeid bevatten of het gevolg zijn van ontbossing. Tegelijk hebben we meer grip nodig op strategische sectoren. Dit doen we door duurzame partnerschappen uit te bouwen met stabiele, strategische partners, door te diversifiëren en door opnieuw zelf productieketens in handen te nemen.

Een Europees industrieel beleid dat investeert in de duurzame en sociale transitie levert jobs en welvaart op.

5. Internationale samenwerking en buitenlands beleid

Toegang tot de Europese markt is voor veel landen en sectoren van levensbelang. Die macht moeten we gebruiken om onze doelen inzake buitenlands beleid te bereiken.

Tegelijk moeten we ons ook bewust zijn van onze zwaktes. Voor Vooruit is een sterke Europese militaire pijler binnen de NAVO daarom essentieel. Onzekerheid rond de NAVO die in het verleden door figuren als Trump aangewakkerd werd, heeft ons doen inzien dat militaire samenwerking binnen Europa noodzakelijk is. Daarbij streven we naar coördinatie en sterke integratie van de militaire capaciteiten van de 27 EU-lidstaten.

Elke lidstaat moet inzetten op zijn specifieke sterktes op vlak van defensie, waarbij middelen zo efficiënt mogelijk worden besteed en afgestemd tussen de lidstaten.

We moeten als EU ook vaker met één stem spreken inzake buitenlands beleid, bijvoorbeeld als het gaat over het conflict in Gaza. Voor Vooruit moet de Europese Unie een voortrekker zijn om zo snel mogelijk tot een staakt-het-vuren te komen en een duurzaam vredesproces op te starten en een erkenning van de Palestijnse Staat.

6. Meer grip op migratie

Het is essentieel dat Europa weer grip krijgt op migratie.

Migratie is van alle tijden en een grensoverschrijdend fenomeen. De essentie van Europa zelf komt onder druk te staan als we geen doortastend Europees migratiebeleid voeren: steeds meer lidstaten voeren opnieuw grenscontroles in en de solidariteit staat op wankelende benen doordat niet iedereen zijn schouders zet onder het migratiemanagement.

We willen dat Europa een veel sterkere rol opneemt om dit waar te maken, om een migratiebeleid te voeren dat werkt voor zowel de Europeanen als voor de mensen die toekomen. Solidariteit moet altijd de leidraad zijn, tussen de lidstaten onderling én met de mensen op de vlucht die bescherming nodig hebben.

Dat kan alleen als we goede grensbewaking organiseren en we snel mensen duidelijkheid geven: wie mag blijven moet solidair gespreid worden, wie moet terugkeren, kunnen we niet laten verdwijnen in de illegaliteit op het Europese grondgebied.

VOORUIT MET EUROPA

1.	Vooruit met een sterke Europese Unie	7
1.	Een Europese Unie met meer slagkracht	8
2.	Soft power is real power	11
3.	Mensenrechten en multilateralisme	13
4.	Landen en regio's die onze bijzondere aandacht verdienen	14
5.	Defensie	18
2.	Vooruit met investeren in onze toekomst	19
1.	Begroting en Investerings	21
2.	Eerlijke fiscaliteit	23
3.	Vooruit met een Sociaal Europa	24
1.	Sociale bescherming	25
2.	Gezondheid	27
3.	Digitalisering	28
4.	Vooruit met ons klimaat	29
1.	Klimaat en energie	30
2.	Industrieel beleid en circulaire economie	32
3.	Leefomgeving, natuurherstel en duurzame landbouw	35
4.	Duurzame mobiliteit	38
5.	Vooruit wil meer grip op migratie	39
1.	Een robuust Belgisch en Europees asielbeleid	40
2.	Strijd tegen uitbuiting en mensenhandel	42
3.	Legale migratie als win-win	43

01

Vooruit met een sterke Europese Unie

VOORUIT MET EEN STERKE EUROPESE UNIE

De wereld is drastisch veranderd. Er is opnieuw oorlog op het Europese continent. De VS geeft aan dat Europa zijn eigen boontjes moet doppen als het op veiligheid aankomt. China stelt zich steeds economisch agressiever op en infiltreert in onze strategische infrastructuur zoals havens, spoorlijnen en het elektriciteitsnet. Vrede is niet meer zo vanzelfsprekend.

Bovendien worden we geconfronteerd met gelijktijdige crisissen die elkaar versterken: klimaatcrisis, energiecrisis, economische crisis, vluchtelingencrisis... Om deze immense uitdagingen het hoofd te bieden, is internationale samenwerking cruciaal. We stellen echter vast dat geopolitieke spanningen groeien en er steeds minder bereidheid is tussen landen om deze uitdagingen samen aan te pakken.

Daarnaast heeft Europa te lang gerekend op China voor goedkope en vaak vervuillende productie, op Rusland voor goedkope energie en op de Verenigde Staten voor onze veiligheid. De Russische oorlog in Oekraïne heeft ons hard met de neus op die feiten gedrukt. Onze nauwe economische banden met Rusland hebben Poetin er niet van weerhouden om een oorlog te starten op het Europees continent. Bovendien zit China niet stil en breidt het zijn invloed wereldwijd uit, vaak ten koste van de Europese belangen.

In deze context moet de Europese Unie slagkrachtiger worden en een duidelijke strategie inzake buitenlands beleid, internationale solidariteit en defensie naar voren schuiven. We moeten veel meer op eigen benen staan en niet langer afhankelijk zijn van andere grootmachten voor onze veiligheid en stabiliteit. Zo'n strategie vergt in de eerste plaats een heldere definitie van onze waarden en belangen. Democratie, mensenrechten en de rechtsstaat zijn centrale waarden in onze relaties met andere landen. Het is in ons eigen belang om deze waarden overal in de wereld te versterken. Democratische landen werken immers beter samen en zorgen zo voor een stabiele en voorspelbare wereldorde. Het sluiten van strategische partnerschappen met landen die onze waarden delen, is cruciaal om onze positie op het internationale toneel te versterken.

1.1 Een Europese Unie met meer slagkracht

De coronacrisis en de oorlog in Oekraïne hebben het belang van de Europese Unie nog eens heel duidelijk gemaakt. Europese solidariteit en samenwerking waren onmisbaar om het virus te bestrijden en de economie opnieuw aan te zwengelen. We beslisten in snel tempo eensgezind een ongezien sanctiepakket tegen Rusland en militaire steun aan Oekraïne.

De Europese Unie is meer dan de optelsom van de individuele lidstaten. Europa is onze belangrijkste stem in de wereld en verdedigt onze belangen en fundamentele waarden in het buitenland op de beste manier. Sommige uitdagingen zijn immers simpelweg te groot om op nationaal niveau het hoofd te bieden. Dat is niet alleen zo bij pandemieën en oorlog maar ook op vlak van klimaat, migratie, ecologie, economie, fiscaliteit en de bescherming van democratie en mensenrechten. Vooruit pleit dan ook voor het versterken van de slagkracht van de Europese Unie. Het is tijd om een volgende stap in onze Europese integratie te zetten.

De stabiliteit, veiligheid en vooruitgang die de Europese Unie de lidstaten biedt, blijft aantrekkelijk voor tal van landen aan onze buitengrenzen. Dat mag gerust een bron van trots zijn en moet ons ertoe aanzetten om onze waarden meer dan ooit te verdedigen en uit te dragen. Tegelijk moeten we, voor we nieuwe landen laten toetreden, een aantal constructiefouten in de werking van de Europese Unie rechtzetten. Institutionele en budgettaire hervormingen zijn nodig om de EU efficiënt te laten functioneren in een nieuwe geopolitieke omgeving. Hiervoor is een verdragsherziening onvermijdelijk. Zo'n herziening is meteen een kans om de werking van de Europese Unie efficiënter, transparanter en democratischer te maken.

- Voor een nieuwe uitbreidingsronde kan plaatsvinden, moet eerst werk gemaakt worden van interne hervormingen om de slagkracht van de Europese Unie te vergroten. Bij toekomstige toetredingen moet ook rekening worden gehouden met het vermogen van de Unie om nieuwe lidstaten op te nemen en te integreren in het geheel.
- De Europese Unie slaagt er te weinig in om naar buiten toe met één stem te spreken en een krachtig buitenlands beleid te voeren. Dat is ook logisch: elke lidstaat heeft een veto in de Raad die stemt over dit beleidsterrein. Aan die toestand maken we een einde: we voeren een stemming met een gekwalificeerde meerderheid in op het terrein van het buitenlands beleid van de Europese Unie. Daarbij versterken we ook de rol van de Hoge Vertegenwoordiger voor het Buitenlands Beleid.
- Ook de besluitvorming over fiscale dossiers in de Raad, laten we op basis van gekwalificeerde meerderheid verlopen en niet langer met unanimititeit.
- We geven het Europees Parlement een eigen initiatiefrecht voor wetgeving. Zo kunnen voorstellen voor Europese wetten zowel vanuit de Europese Commissie als vanuit het parlement komen.
- We beperken de Europese Commissie tot maximaal 15 leden, die volgens rotatie onder de lidstaten worden aangesteld.

- We ijveren voor een Europese grondwet die de waarden en basisprincipes van de Europese Unie en haar lidstaten in een plechtig en juridisch bindend document verankert.
- De Europese Commissie moet nieuwe instrumenten krijgen om sancties tegen lidstaten te treffen die de geldende basisprincipes niet respecteren. De huidige 'Artikel 7 procedure' (een procedure om regeringen ter verantwoording te roepen van wie hun acties een bedreiging vormen voor de rechtsstaat, de mensenrechten en de democratische beginselen van de EU), moet worden hervormd zodat alle principes en waarden van de Europese Unie afgedwongen kunnen worden. Als ultieme sanctie moeten Commissie, Parlement en Raad gezamenlijk kunnen beslissen een land uit de Europese Unie te zetten.
- We versterken de betrokkenheid van onze nationale en regionale parlementen bij de Europese besluitvorming. Naar het voorbeeld van Nederland voeren we een parlementair behandelvoorbehoud in voor Europese dossiers. Dat voorbehoud betekent dat het parlement de regering kan vragen pas een standpunt in te nemen nadat het een debat met de regering heeft gevoerd. Een hervorming van het Adviescomité voor Europese Aangelegenheden is daarvoor noodzakelijk.
- Een vast lid van de Belgische regering wordt bevoegd voor Europese Zaken en coördineert het Belgisch beleid op het gebied van Europese samenwerking.
- We versterken de Europese democratie met transnationale kieslijsten, een rechtstreeks verkozen Commissievoorzitter en volwaardige gedeelde bevoegdheid voor Raad én Parlement. Dat zijn drie maatregelen die de Europese democratische legitimiteit drastisch verhogen.
- We pleiten voor een ambitieus Europees stedelijk beleid met een nauwere betrokkenheid van lokale overheden en een betere integratie en coördinatie van stedelijke kwesties op Europees niveau, het aannemen van Europese regelgeving die voor steden gunstiger is en het toegankelijker maken van Europese financiering voor steden en gemeenten.

1.2 Soft power is real power

Met 500 miljoen burgers is Europa een van de grootste markten ter wereld en een economische supermacht. Toegang tot onze Europese markt is voor veel landen en sectoren van levensbelang. Die macht moeten we gebruiken om onze doelen inzake buitenlands beleid te bereiken. Tegelijk moeten we ons ook bewust zijn van onze zwaktes. De coronacrisis en de oorlog in Oekraïne hebben de kwetsbaarheid van ons economisch weefsel aangetoond. Voor bepaalde producten en grondstoffen (gas, olie, mineralen, chips, batterijen, zonnepanelen, geneesmiddelen) zijn we te veel

afhankelijk geworden van landen en regimes waarmee onze relatie onder druk staat. Grotere strategische autonomie is nodig. We moeten weer grip krijgen op strategische sectoren. Hoe? Door duurzame partnerschappen uit te bouwen met stabiele strategische partners, door te diversifiëren en door opnieuw zelf productieketens in handen te nemen. Daarvoor is een Europees industrieel beleid nodig dat lidstaten ertoe aanzet te investeren in de groene, duurzame en sociale transitie. Dat levert jobs en welvaart op.

- Internationale handelsovereenkomsten zijn een belangrijke motor van economische groei maar moeten steeds worden gekoppeld aan de naleving van mensenrechten, sociale verdragen en milieuverdragen. We ijveren ook voor het gebruik van pre-ratificatie voorwaarden en stemmen duurzaamheidshoofdstukken in handelsakkoorden af op onze autonome instrumenten (zoals de zorgplichtwetgeving).
- Om het draagvlak voor handelsovereenkomsten te vergroten, laten we het onderhandelingsmandaat van de Europese Commissie goedkeuren door het Europees Parlement. Dit vergroot de impact van zowel de democratisch verkozen instellingen als van het middenveld op de inhoud van deze handelsovereenkomsten.

- Het respecteren van mensenrechten, sociale rechten en milieurechten blijft niet beperkt tot clausules in handelsakkoorden. Onze bedrijven hebben zelf ook een verantwoordelijkheid. Meer dan tien jaar geleden keurden de Verenigde Naties richtlijnen goed inzake bedrijven en mensenrechten, waarin vastgelegd werd dat overheden verplicht zijn om mensenrechten te beschermen, ook tegen inbreuken van bedrijven. Op Europees en Belgisch niveau moeten we daarom bindende en ambitieuze zorgplichtwetgeving aannemen om inbreuken te voorkomen, te onderzoeken, maar ook te bestraffen en te herstellen. Op internationaal niveau streven we naar een bindend VN-Verdrag. De EU neemt een voortrekkersrol in die onderhandelingen.
- Naar schatting worden wereldwijd 27,6 miljoen mensen gedwongen tot dwang- en kinderarbeid. Via sterke Europese wetgeving verbieden we producten gemaakt uit dwang- en kinderarbeid op onze markt, en introduceren we de mogelijkheid om slachtoffers te compenseren.
- We voeren een verbod in op handel met bezette gebieden. Op die manier vermijden we dat producten gelinkt aan illegale situaties, zoals het installeren van nederzettingen of een illegale bezetting, op onze markt terechtkomen en dat we indirect bijdragen aan de schending van het internationaal recht. Bij voorkeur gaat dit gepaard met een verbod op Europees niveau.
- Handel is een krachtig instrument in ons buitenlands beleid. We zetten in op handelsakkoorden met landen die onze waarden rond democratie, mensenrechten en sociale- en milieurechten onderschrijven. Voor we zo'n handelsakkoord goedkeuren, vragen we onze handelspartners om hun wetgeving en beleid in die zin bij te sturen. We zetten ook gerichte thematische akkoorden rond bijvoorbeeld hernieuwbare energie of kritieke grondstoffen in om onze soft power te vergroten.
- We maken onze economie duurzaam via een ambitieus industrieel beleid. De recente voorstellen vanuit de Europese Commissie voor een Net Zero Industry Act en Critical Raw Materials Act passen in de uitwerking van deze doelstelling op Europese schaal. Ook in België investeren we in de transitie naar een duurzame industrie die gepaard gaat met de creatie van nieuwe jobs met respect voor arbeidsrechten, sociale bescherming en jobzekerheid.
- België neemt het initiatief voor een Europese Critical Medicines Act. Deze heeft twee doelen: onze farmaceutische toeleveringsketens diversifiëren en grotere strategische autonomie voor bepaalde kritieke geneesmiddelen verzekeren.
- We beschermen onze markt tegen oneerlijke concurrentie van buitenaf. Bijvoorbeeld tegen goederen die op onze markt gedumpt worden tegen prijzen die lager zijn dan de productiekosten en tegen buitensporige subsidies die landen aan hun binnenlandse industrieën verstrekken. Zo verhinderen we dat een ongelijk speelveld ontstaat voor onze bedrijven. Dit mag er evenwel niet toe leiden dat we verouderde industrieën bij ons halsstarrig in leven houden.
- We zetten in op een betere en geharmoniseerde aanpak omtrent het screenen van buitenlandse investeringen in sectoren en technologieën die een impact kunnen hebben op de veiligheid en publieke orde. Denk aan de investeringen van China in ons energienetwerk.
- We ijveren voor een doorlichting van kritieke en strategische sectoren (havens, energie, internetinfrastructuur...) om de mogelijke risico's van buitenlandse investeringen in deze sectoren in kaart te brengen.
- We volgen de verdere implementatie van de wetgeving rond buitenlandse subsidies en anti-dwangmaatregelen op en versterken die waar nodig.

1.3 Mensenrechten en multilateralisme als fundament

In landen waar de mensenrechten met de voeten getreden worden, moet de EU gepaste maatregelen nemen. Ook als het om eigen lidstaten gaat. Homovrije zones in Polen, een verbod op communicatie met kinderen over LGBTQI+ in Hongarije, een inperking van de rechten van homokoppels om de niet-biologische ouder als wettelijke ouder te laten erkennen in Italië zijn maar enkele voorbeelden van hoe die rechten onder druk staan. Vaak liggen extreemrechtse partijen aan de oorsprong van die mensenrechtenschendingen.

De EU moet het multilateralisme blijven verdedigen en uitdragen. Zo pakken we mondiale uitdagingen aan, beschermen we internationale rechtsregels en doen we aan vredeshandhaving. Het biedt de EU de mogelijkheid om zijn diplomatieke invloed te vergroten en zijn belangen op een breder internationaal podium te behartigen, samen te werken met andere landen en bij te dragen aan wereldwijde vrede, stabiliteit en duurzaamheid. De EU heeft geen enkele baat bij een wereld die opgedeeld is in invloedssferen.

- Werken aan vrede en welvaart in de wereld via internationale samenwerking en multilateralisme is waar ons land voor staat. De Verenigde Naties zijn hiervoor het forum bij uitstek. Maar verdeeldheid verlamt de werking van de VN. Vooruit steunt daarom de uitbreiding van de VN-Veiligheidsraad en het schrappen van het vetorecht.
- Wij zijn solidair met LGBTQI+ personen wereldwijd. Wanneer Europese lidstaten de rechten van LGBTQI+ personen in het gedrang brengen, moet de EU optreden.
- We zetten onze schouders onder een Europees Rainbow Fonds dat directe hulp levert aan de LGBTQI+-activisten in nood. De hele Europese Unie moet een voortrekkersrol spelen in de wereld inzake LGBTQI+ rechten. Indien een lidstaat LGBTQI+ rechten schendt, moet de EU de juridische instrumenten hebben om hier harder tegen op te treden.

1.4 Landen en regio's die onze bijzondere aandacht verdienen

In een snel veranderende wereld staat Europa voor een reeks complexe uitdagingen en strategische beslissingen. We gaan in op enkele van de belangrijkste kwesties die de komende jaren de aandacht zullen opeisen in het buitenlands beleid van België en de EU.

We blijven Oekraïne steunen. De aanval van Rusland op Oekraïne heeft de internationale veiligheidssituatie ingrijpend veranderd en onderstreept het belang van multilaterale samenwerking. België zal zich samen met de EU en NAVO blijvend inzetten om zo snel mogelijk een einde te maken aan de oorlog door het steunen van Oekraïne en zijn militaire noden, het aanhouden van de sancties en hulp bij de wederopbouw van het land.

- We behouden en versterken de sancties die we ten aanzien van Rusland hebben genomen en werken zo snel als mogelijk alle vormen van omzeiling en sluiproutes weg. Ons land moet een voortrekkersrol spelen om de handel in Russische diamant wereldwijd volledig droog te leggen.
- Langdurige humanitaire, militaire en infrastructurele steun aan Oekraïne vanuit het Westen is nodig. Ons land zal zijn deel blijven doen op dat vlak.
- De onderhandelingen over het EU-lidmaatschap van Oekraïne moeten grondig en met de nodige spoed worden voortgezet. Dit gebeurt parallel aan de lopende toetredingsonderhandelingen met andere kandidaat-lidstaten. Van versnelde procedures of toegevingen op de voorwaarden van een goed functionerende democratie, de bestrijding van corruptie en de bescherming van minderheden kan geen sprake zijn. Zolang Oekraïne in oorlog verkeert, is EU-lidmaatschap niet aan de orde.
- De heropbouw van Oekraïne na het conflict met Rusland vereist een gecoördineerde en alomvattende aanpak die gericht is op humanitaire hulp op korte termijn en wederopbouw op lange termijn. Ons land zal de nodige financiële en logistieke steun bieden en samen met de Europese partners bevroren Russische tegoeden hiervoor aanwenden.

Het Israëlisch-Palestijnse conflict. We veroordelen ten strengste de terroristische aanval van Hamas op 7 oktober 2023. Tegelijk heeft Israël de afgelopen jaren het conflict met de Palestijnen steeds verder op de spits gedreven en een systeem van apartheid geïnstalleerd. De uitbreiding van Israëlische nederzettingen van de laatste jaren is een zware schending van het internationale recht. En de reactie van Israël na de aanslagen van 7 oktober is disproportioneel en een schending van het humanitair oorlogsrecht.

- We eisen een onmiddellijk staakt-het-vuren, de onvoorwaardelijke vrijlating van alle gijzelaars en toegang voor humanitaire hulp in Gaza. Eens het geweld is gestopt, moet een vredesmacht de overgang naar Palestijns zelfbestuur mogelijk maken en de mensenrechten van zowel Israëlische en Palestijnse burgers beschermen.
- België en de EU dienen hun differentiatiebeleid op te schalen en effectiever te maken met onder andere de correcte etikettering van alle nederzettingenproducten, een Europees en/of nationaal importverbod op producten uit nederzettingen en een regelmatige update van de VN database van bedrijven die actief zijn in de Israëlische nederzettingen-industrie. Daarbovenop moeten er op Europees niveau economische sancties tegen Israël opgelegd worden op basis van schendingen van het internationaal humanitair recht. (1105)
- We schorten de samenwerkingsverbanden met Israël zoals het Associatieakkoord op. We voeren een inreisverbod in voor alle Israëlische kolonisten die zich gevestigd hebben op Palestijns grondgebied (inclusief Oost-Jeruzalem) en verlenen steun aan NGO's die de bezetting en annexatie in kaart brengen.
- Er moet een totaal wapenembargo komen vanuit België en met uitbreiding de gehele EU naar Israël.
- We erkennen de Palestijnse staat, bij voorkeur samen met een groep like-minded landen in Europa en dringen aan op de onmiddellijke en onvoorwaardelijke heropstart van vredesonderhandelingen. Dit is een eerste noodzakelijke stap naar een duurzaam onderhandelde tweestatenoplossing, waarin ons land een voortrekkersrol moet spelen.

De relatie met China. Onze relatie tot China is één van de grootste uitdagingen voor ons buitenlands beleid in de komende decennia. De groeiende ambities van China op internationaal politiek vlak, hun ambivalente houding ten aanzien van de oorlog in Oekraïne, de problematische situatie van mensenrechten in onder andere Xinjiang en Hongkong, de steeds meer expliciete ambitie om Taiwan terug in te lijven en de dominantie van China als grootste producent van zeldzame aardmetalen, betekenen significante risico's op meerdere domeinen.

- We hebben nood aan een duidelijke China-strategie met concrete doelstellingen en maatregelen. Daarbij moeten we onze afhankelijkheid van China afbouwen en tegelijk blijven samenwerken om mondiale problemen zoals de klimaatopwarming aan te pakken.
- Van het versterken van de economische banden in de vorm van een investerings- of handelsakkoord kan op dit moment geen sprake zijn.

Betrekkingen met Afrika. Op het gebied van veiligheid, migratie en handel wordt het Afrikaanse continent alleen maar belangrijker. Een goed partnerschap tussen België, de EU en Afrika is van groot belang.

We versterken onze samenwerking met de landen op het Afrikaanse continent op basis van gelijkwaardigheid en gemeenschappelijke doelstellingen. We ondersteunen concrete acties binnen het kader van dekoloniseringprocessen.

Via onze Belgische ontwikkelingssamenwerking en met de Europese Global Gateway bieden wij Afrikaanse landen een alternatief voor het geostrategisch opportunisme van Rusland en China. Daarmee worden de meest urgente mondiale uitdagingen aangepakt: de strijd tegen de klimaatverandering, verbetering van de gezondheidssystemen, versterking van het concurrentievermogen en beveiliging van mondiale toeleveringsketens.

Gerichte investeringen en duurzame handels- en thematische akkoorden moeten Afrikaanse landen helpen hun eigen doelstelling op het gebied van economische, sociale en ecologische ontwikkeling te bereiken.

Betrekkingen met Zuid-Amerika. In het kader van strategische autonomie en het aangaan van partnerschappen is Zuid-Amerika een regio die voor de Europese Unie sterk aan belang heeft gewonnen. Het is een regio die ons kansen biedt voor nauwere economische samenwerking, onze geopolitieke invloed kan vergroten en openstaat voor samenwerking op basis van gemeenschappelijke waarden zoals democratie, mensenrechten en duurzame ontwikkeling.

- Ons doel blijft een ambitieus, duurzaam handelsakkoord af te sluiten met de regio die deze doelstellingen in praktijk brengt.

Vluchtelingenbescherming in de regio

van herkomst. Een goed internationaal- en migratiebeleid begint bij het ondersteunen van mensen zodra ze zich gedwongen zien om te vluchten. Om mensen zo snel mogelijk veiligheid en zekerheid te bieden en te vermijden dat ze moeten doorvluchten, investeren we sterk in bescherming in de regio.

- Om dat te realiseren zorgen we voor een bescherming-in-de-regio-fonds zodat de financiering van de vluchtelingenbescherming in de regio verzekerd is. Daarbij focussen we op projecten die zelf door vluchtelingenorganisaties geleid worden en die vluchtelingen nauw betrekken in de opmaak en uitvoering van projecten.
- In landen die meer verblijfs- en werkvergunningen geven aan vluchtelingen en hen niet gedwongen uitwijzen, verhogen we de Europese steun aan lokale gastgemeenschappen.
- We investeren in het middenveld dat zich inzet voor de rechten van de mensen op de vlucht in deze regio, zodat zij lokaal een drijvende kracht blijven.
- Op internationaal niveau spelen we een pioniersrol in de bescherming van vluchtelingen, via echte vluchtelingendiplomatie, waarbij we onze diensten van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking versterken, net zoals de diplomatieke posten in de regio's waar grote aantallen vluchtelingen leven. We zorgen dat vluchtelingen hierin een centrale plaats krijgen: ze moeten een plek rond de tafel krijgen waar beslissingen over hun toekomst genomen worden. In Belgische context ijveren we voor participatie van vluchtelingen in de wetenschappelijke raad voor migratie.

1.5 Defensie

In de huidige tijden van complexe bedreigingen, internationale conflicten en zelfs een oorlog op Europese bodem staat defensie terecht opnieuw hoog op de politieke agenda. Ons lidmaatschap van de NAVO en de Europese Unie beschermt onze veiligheid, maar brengt ook internationale verantwoordelijkheden met zich mee. Zowel in België als op Europees niveau zijn deze legislatuur belangrijke beslissingen genomen voor onze buitenlandse veiligheid. In eigen land werd beslist om onze defensie-inspanning opnieuw af te stemmen op onze Europese niet-nucleaire NAVO bondgenoten. De Strategische Visie van Defensie werd bovendien geactualiseerd. Op Europees niveau werden op de top in Versailles afspraken gemaakt over de uitbouw van een Europese defensie.

Voor Vooruit is een sterke Europese militaire pijler binnen de NAVO essentieel. Onzekerheid rond de NAVO die in het verleden door figuren als Trump

aangewakkerd werd, heeft ons doen inzien dat militaire samenwerking binnen Europa noodzakelijk is. Daarbij streven we naar coördinatie en sterke integratie van de militaire capaciteiten van de 27 EU-lidstaten. Elke lidstaat moet inzetten op zijn specifieke sterktes op vlak van defensie.

Eenheid in diversiteit is waar het Europese defensieproject om draait. We streven ernaar recente initiatieven zoals PESCO - waarbij landen in de EU ervoor kunnen kiezen om samen te werken rond zeer specifieke projecten binnen defensie - te versterken. De oorlog in Oekraïne heeft dit in een stroomversnelling gebracht. De Europese Unie koopt via de European Peace Facility gezamenlijk munitie aan voor Oekraïne, waar dat voordien enkel op niveau van de lidstaten gebeurde.

- Nieuwe investeringen in de Belgische Defensie zullen steeds gebeuren op basis van drie voorwaarden: (1) het moet kaderen binnen de Europese defensie-integratie en er moet een duidelijk aantoonbare (2) industriële én (3) maatschappelijke return zijn.
- De legers van EU-landen moeten volledig geïntegreerd worden, zodat we beter kunnen samenwerken en ons gezamenlijk kunnen verdedigen tegen externe bedreigingen.

Dit zou onze afhankelijkheid van de NAVO verminderen en de Europese Unie meer autonomie geven in militaire aangelegenheden. Bovendien kan dit helpen bij het bevorderen van stabiliteit en vrede in de regio. En bijdragen aan een gecoördineerd Europees buitenlands beleid.

- Specifieke aandacht moet gaan naar het beschermen van onze kritieke infrastructuur tegen buitenlandse, vijandige inmenging.

02

**Vooruit met
investeren in
onze toekomst**

VOORUIT MET INVESTEREN IN ONZE TOEKOMST

Zonder de nodige financiële middelen is het niet mogelijk het hoofd te bieden aan de vele uitdagingen waarmee de EU en de lidstaten worden geconfronteerd. Zonder investeringsmiddelen is het bovendien niet mogelijk de groene en digitale transitie te realiseren. Daarom vragen wij om een Meerjarig Financieel Kader (MFK) dat hoog genoeg is en om nieuwe eigen middelen voor de EU-begroting.

Bovendien is het cruciaal dat de lidstaten kunnen investeren in de groene en digitale transitie. De hervorming van de Europese begrotingsregels moet ervoor zorgen dat de lidstaten ruimte hebben om te investeren. Deze publieke investeringen moeten gericht zijn op opwaartse sociale convergentie, de verwezenlijking van de Europese Pijler van Sociale Rechten en op het realiseren van de groene en digitale transitie.

Vooruit wil de ongelijkheid terugdringen en het fundamentele principe herstellen dat iedereen in Europa gelijke kansen krijgt op een goed en gelukkig leven. We kunnen dat principe alleen waarmaken als iedereen bijdraagt naar vermogen. Daarom is een faire bijdrage vragen van de allersterkste schouders - de uitzonderlijk grote vermogens en multinationals - noodzakelijk en rechtvaardig. Jammer genoeg is het in de praktijk net die groep die de meeste kansen krijgt om aan die eerlijke bijdrage te ontsnappen. Nochtans zijn het diezelfde grote bedrijven die het sterkst de vruchten van onze welvaartsstaat plukken (goed opgeleide werknemers, sterke gezondheidszorg, een rechtszeker kader, wegen...). Daarom zijn bijkomende maatregelen om een faire bijdrage te verzekeren nodig.

De weg naar zo'n faire bijdrage verloopt via verregaande Europese en internationale samenwerking. Zo vermijden we dat multinationals en grote vermogens landen tegen elkaar kunnen proberen uit te spelen.

2.1 Begroting en investeringen

- De Europese begrotingsregels staan momenteel grote investeringen van de lidstaten in de weg en leggen een hypotheek op de sociale bescherming. Vooruit wil de regels zo hervormen dat ze investeringen in de toekomst stimuleren zonder tot sociale afbraak te leiden. De regels moeten daarom op een nieuwe manier rekening houden met sociale en duurzame investeringen.
- De Europese begrotingsregels moeten rekening houden met de Europese Pijler voor Sociale rechten en de doelen die daarin vastgelegd werden rond armoede vermindering, het creëren van kwalitatieve jobs en goed opgeleide werknemers. De begrotingsregels moeten de realisatie van duurzame en sociale doelen faciliteren en niet hinderen. Een terugkeer naar de strikte begrotingsdogma's is uit den boze: sociale investeringen zijn cruciaal voor onze welvaartsstaat en de begrotingsregels moeten dit reflecteren.
- Vooruit wil dat het SURE-mechanisme, opgericht om lidstaten te ondersteunen die plots geconfronteerd worden met een enorme toename van de werkloosheid, een permanent karakter krijgt. Zo organiseren we solidariteit tussen lidstaten, verzekeren we dat lidstaten een plotse stijging in werkloosheidsuitkeringen kunnen dragen en beschermen we het inkomen van gezinnen in crisistijden.
- De Europese Centrale Bank (ECB) moet de welvaart van de Europese burgers beschermen, niet de winsten van de grootbanken, niet die van de banken. Vooruit pleit voor een dubbel mandaat voor de ECB waarbij groei en tewerkstelling even belangrijk worden als prijsstabiliteit. Het monetair beleid dient steeds het beleid van de lidstaten te ondersteunen, zolang deze ondersteuning niet in conflict komt met de prijsstabiliteit. De ECB dient als centrale bank voor de lidstaten te opereren, en dus als lender of last resort. De sociale en ecologische effecten van het monetair beleid moeten centrale criteria worden bij de afweging van haar beleid, zoals het bepalen van de verschillende beleidsrentes en nieuwe programma's van kwantitatieve verruiming en verstrakking. Lagere rentes voor duurzame investeringsprojecten worden mogelijk.
- Via het Europees semester houdt Europa toezicht op het sociaaleconomisch beleid van de lidstaten. Vooruit wil dat Europa niet enkel rekening houdt met begrotingscijfers, maar met het welzijn en de maatschappelijke noden van haar burgers. Daarom willen we een volledige integratie van het kader voor sociale convergentie in het Europees semester.

- Om sociale dumping bij overheidsopdrachten tegen te gaan, zorgen we dat daarin de kwaliteit zwaarder doorweegt dan de prijs. Bovendien zetten we in op scherpere controle van misbruiken door de inspectiediensten.
- Exportkrediet Agentschap Credendo krijgt een transparant en duurzaam werkingskader zodat alleen nog duurzame projecten die onze sociale en arbeidsvoorwaarden respecteren ondersteuning krijgen in het buitenland.
- Vooruit pleit op Europees niveau voor een strikte scheiding tussen retailbanken en zakenbanken. We pleiten op Belgisch en Europees niveau voor regulering en een fiscaal kader dat de marktmacht van de grootbanken en grote verzekeraars aanpakt. En zo ruimte schept voor kleinere, innovatieve spelers die zich richten op investeringen die de reële economie ten goede komen.
- Vooruit ondersteunt de totstandkoming van een digitale euro waarmee alle burgers de beschikking krijgen over centrale bankgeld. Daarmee kunnen burgers sparen en betalen aan de overheid, bedrijven en elkaar. Die digitale euro moet inclusief en beschikbaar zijn voor niet-digitale klanten in de vorm van een kaart. Zo wordt de afhankelijkheid van commerciële banken en de aanbieders van betalingsdiensten kleiner. De digitale euro moet een monetair beleidsinstrument worden in de gereedschapskist van de Europese Centrale Bank.
- We ontmoedigen speculatie met een Europese financiële transactietaks, maar ook door sterker op te treden tegen reclame voor speculatieve beleggingen zoals crypto-activa.

2.2 Eerlijke fiscaliteit

- Op Europees niveau voeren we een financiële transactietaks (FTT) in als extra bijdrage van de financiële sector, evenals een Europese minimumbelasting op zeer grote vermogens zoals vooropgesteld door het EU Tax Observatory.
- Het internationale belastingstelsel is niet meer aangepast aan digitale businessmodellen. Ondernemingen zoals internetbedrijven, die niet fysiek in ons land gevestigd zijn maar hier wel een belangrijke omzet genereren, moeten bijdragen aan onze welvaartsstaat. We pleiten voor een snelle internationale oplossing voor de belasting van de digitale economie en indien die er niet komt voor een Belgische digitax volgens het principe: belastingen worden betaald waar winsten gemaakt worden.
- Europa moet fiscaal slagkrachtiger worden om de administratieve lasten voor bedrijven te verlagen, om schadelijke belastingconcurrentie tussen lidstaten te vermijden en om de strijd tegen agressieve belastingontwijking te kunnen voeren. Door de unanimiteitsregel kan één lidstaat-belastingparadijs vandaag alle vooruitgang tegenhouden in de Raad. Maatregelen over belastingen dienen voortaan met gekwalificeerde meerderheid gestemd te kunnen worden in Europa.
- Binnen de Europese Unie kiezen we voor een verregaande fiscale harmonisatie van de vennootschapsbelasting. We pleiten ervoor om voor grote multinationals de belastingbasis te verdelen tussen lidstaten met een formule die werkelijke economische activiteit weerspiegelt.
- We beschermen de Belgische belastingbasis tegen belastingplanning en -shopping door multinationals. Hoe? Door bestaande en toekomstige Europese anti-ontwijkingsrichtlijnen rigoureus en zonder uitzonderingen om te zetten in Belgisch recht.
- We pleiten voor de verhoging van het effectieve tarief van de internationale minimumbelasting naar 25%. Met een nominaal tarief van 25% in de vennootschapsbelasting zou België aan relatieve concurrentiekracht winnen, aangezien de minimumbelasting het verschil kleiner maakt tussen de belasting die ondernemingen in België betalen en de lagere belastingdruk die deze bedrijven mogelijk in andere landen ervaren.

03

Vooruit met een Sociaal Europa

3.1 Sociale bescherming

De komende jaren staan we voor belangrijke keuzes. Kiezen we voor een Europa waar platformwerkers en vrachtwagenchauffeurs worden uitgebuit of voor deftige sociale bescherming en een eerlijk loon voor alle werknemers? Kiezen we voor een Europa waar multinationals als Starbucks minder belastingen betalen dan de koffiebar om de hoek? Of voor een Europa waar grote bedrijven eerlijk bijdragen? Kiezen we voor een Europa waar we besparen op zorg en onderwijs of kiezen we ervoor om opnieuw te investeren in mensen?

Vooruit staat voor een Sociaal Europa, een Europa dat haar burgers beschermt. We hebben al heel wat stappen gezet. Denk maar aan work-life balance, minimumlonen, toegang tot sociale bescherming. Maar het werk is niet af. Vooruit blijft strijden voor een sterkere Sociale Unie. Europa moet alle nationale welvaartsstaten ondersteunen zodat voor alle EU-burgers een sterke sociale bescherming bestaat bij externe schokken die de hele Unie treffen. Alleen op die manier is er sprake van een volwaardige sociale bescherming voor alle werkenden in de Europese Unie. We gaan daarbij ook de strijd aan om mensen effectief en zo veel mogelijk automatisch hun rechten te laten opnemen. Hiervoor zijn heldere regels en een vlotte data-uitwisseling noodzakelijk.

Voor Vooruit is de keuze duidelijk: meer sociale bescherming voor alle werknemers in Europa. En een eerlijkere verdeling van de lusten en de lasten. We ijveren voor een betere work-life balance en het recht om offline te zijn, zodat we werken om te leven en niet leven om te werken. We zetten de strijd verder op Europees niveau om een einde te maken aan werkende armen. Wie werkt, moet goed kunnen leven. Daarom zorgen we voor kwalitatieve jobs met eerlijke lonen door de minimumlonen verder te verhogen en vakbonden doorheen de hele Unie verder te ondersteunen. De Europese Arbeids Autoriteit, die misbruik moet voorkomen bij grensoverschrijdend werk, geven we meer tanden. Zodat ze ook sancties kan opleggen wanneer malafide bedrijven en werkgevers hun werknemers uitbuiten. We zorgen dat platformwerkers eindelijk deftige sociale rechten kunnen opbouwen door de Ubers en Deliveroos van deze wereld te dwingen hun verantwoordelijkheid op te nemen. We voeren een doorgedreven strijd tegen sociale dumping, onder andere in de transportsector.

Bovendien zorgen we dat het ‘recht op wonen’ ook vanuit Europa een prioriteit wordt: huizen voor de mensen, niet voor de winst. Dat zelfs werkende mensen vandaag amper een dak boven hun hoofd kunnen betalen of zelfs dakloos vallen, is onaanvaardbaar. Steeds meer Europeanen vinden geen betaalbare, deftige huurwoning meer. Grote Europese steden zoals Brussel kreunen onder een tekort aan betaalbare huizen. Wonen is een recht dat vandaag sterk onder druk staat. Europa moet daarom ook de financiering vergemakkelijken voor de bouw van betaalbare sociale en publieke woningen en zo mee de strijd voor betaalbare woningen aangaan.

Kortom, Europa moet investeren in een sociale toekomst, waar werknemers beschermd worden. Vooruit zegt NEE tegen meer bezuinigingen en wil voorkomen dat dezelfde fouten worden gemaakt als tijdens de financiële crisis in 2008.

Ook onze jongeren moeten beter ondersteund worden. We moeten hen een toekomstperspectief bieden via onder andere kwaliteitsonderwijs, een versterking van Erasmus+-initiatieven, en huisvesting. We moeten ook kinderarmoede uitroeien. Via de Europese Kindgarantie zorgen we elke dag voor een gezonde maaltijd op school en voor toegang tot (geestelijke) gezondheidszorg voor elk kind.

- We zetten in op de effectieve toekenning van sociale rechten, ook voor mobiele EU-burgers, door eenvoudige procedures, verbeterde gegevensuitwisseling en digitalisering.
- Nuluren- of work-on-demand contracten zijn contracten waarbij een werkgever geen vaste uren garandeert maar een werknemer gewoon oproept wanneer nodig. Dat soort contracten zijn desastreus voor de financiële zekerheid van een werknemer en maken het onmogelijk om werk en privé te combineren. We strijden om nulurencontracten te verbieden in heel de Europese Unie.
- Mensen die via deelplatformen werken, zoals fietskoeriers, zijn in de feiten vaak werknemers en verdienen betere werkomstandigheden en een echte sociale bescherming. We voorzien de mogelijkheid om de erkenning van het platform in te trekken wanneer misbruiken worden vastgesteld.
- Zowel op nationaal als Europees niveau zetten we in op een efficiënter en duurzamer e-commerce model. We stappen af van het hardnekkige idee dat een supersnelle thuislevering voor elke consument prioritair is. We moedigen kopers, verkopers en leveranciers aan om te kiezen voor sociaal en ecologisch verantwoorde methodes. We garanderen goede arbeidsvoorwaarden en sociale en syndicale rechten in de hele e-commerce keten en we bestrijden schijnzelfstandigheid.
- We breiden het mandaat en de bevoegdheid van de European Labour Authority (ELA) uit met eigen inspectieteams en een initiatiefrecht om op het terrein controles uit te voeren. Omgekeerd kan een lidstaat de taken van haar inspectiediensten delegeren naar het ELA. We zorgen ook voor snelle en efficiënte uitwisseling van informatie tussen Europese lidstaten rond fraude en illegale tewerkstelling en zorgen dat alle documenten digitaal beschikbaar zijn. Zo kunnen ze makkelijk nagekeken worden om fraude op te sporen. Ook voor derdelanders die in de EU komen werken, moet ELA toezien dat zij niet uitgebuit worden.
- Om sociale fraude en “camionettisering” in de transportsector aan te pakken moet een tijdsregistratiesysteem geïnstalleerd worden, aangepast aan het voertuig, in alle voertuigen die gebruikt worden voor professioneel transport. Daarnaast verbieden we makelaars in de transportsector die bedrijven helpen bij het oprichten van dochterbedrijven in het buitenland om zo goedkope buitenlandse werkkrachten te werk te kunnen stellen.
- In lijn met de ketenaansprakelijkheid voeren we voor de transportsector een Europees Safe Rates-systeem in, waarbij de opdrachtgever verantwoordelijk is voor het correct betalen van lonen, het naleven van veiligheidsvoorschriften en de arbeidsomstandigheden. We verzekeren de handhaving van de verplichtingen in het Mobility Package.
- In België zetten we drie belangrijke principes centraal voor werken in de kunst- en cultuursector: de garantie voor kunstwerkers op toegang tot sociale zekerheid, een versterking van hun socio-economische positie en een fair deel van de digitale winsten wanneer hun werk via het internet wordt verspreid. Dit ‘working in the arts’ model promoten we ook in de Europese Unie.
- Inzake telecom, strijden we op Europees niveau voor verplichte automatische overdracht naar een voordeliger tariefplan - voor zover de klant daar geen bezwaar tegen maakt. Als een operator een voordeliger tariefplan aanbiedt via een secundair merk, en dit ook voordeliger zou zijn voor de klant, moet de operator dit melden aan de klant.

3.2 Gezondheid

Iedereen heeft recht op toegankelijke en kwalitatieve zorg. We moeten gaan naar een alomvattende gezondheidsstrategie die inclusief en eerlijk is voor alle mensen. Want gezondheidszorg is een basisrecht. Met de vergrijzing hebben we een sterk zorgsysteem nodig. Europa kan hier toegevoegde waarde bieden door middel van strategische investeringen en samenwerking aan te moedigen. De European Care Strategy is reeds een stap in de goede richting, maar we blijven verder strijden.

Vooruit wil dat iedereen altijd toegang heeft tot essentiële geneesmiddelen. Europese samenwerking is daar essentieel. Geneesmiddelen moeten terug in de EU geproduceerd worden. Zo worden we minder afhankelijk van derde landen.

- Mensen moeten altijd toegang hebben tot essentiële geneesmiddelen. Daarom pleiten wij voor een Europese 'wet rond kritische geneesmiddelen', die de geneesmiddeltekorten op structurele wijze moet aanpakken en ervoor moet zorgen dat opnieuw meer geneesmiddelen in Europa worden geproduceerd.
- Wij organiseren solidariteit tussen Europese landen in de verdeling van kritische geneesmiddelen. Om te vermijden dat de grootste en rijkste landen de bulk van de geneesmiddelen op de Europese markt opkopen om te stockeren, en andere landen daardoor tekorten ervaren, willen we dat buffervoorraden op het Europese niveau beheerd worden.
- We ondersteunen, op Europees niveau, onderzoek aan universiteiten en onderzoeksinstituten naar geneesmiddelen voor aandoeningen waar de farmaceutische industrie weinig interesse in heeft.
- We strijden voor een eerlijk en rechtvaardig prijsmodel op Europees niveau voor geneesmiddelen.
- Er is nood aan een Europese strategie om de prijzen van dure geneesmiddelen te drukken. Bedrijven die weigeren om hun product in bepaalde Europese landen te lanceren omdat de prijzen er te laag zijn, moeten minder lang marktbescherming krijgen. Hierdoor kunnen generische producenten eerder op de markt komen. Bovendien moet er werk gemaakt worden van prijzentransparantie tussen EU- landen, en willen we inzetten op groepsaankopen met meerdere landen, bijvoorbeeld voor dure geneesmiddelen voor zeldzame ziektes.

3.3 Digitalisering

Technologische innovatie verandert razendsnel de manier waarop onze maatschappij functioneert. Digitalisering en artificiële intelligentie hebben een diepe impact op onze economie en arbeidsmarkt. Het potentieel is immens. Het gebruik van AI kan enorme voordelen bieden op de werkvloer. Het kan een instrument zijn voor meer welvaart en welzijn. Maar er is een schaduwzijde: digitalisering en artificiële intelligentie dragen vandaag bij tot een toenemende ongelijkheid tussen werkenden en een afname van het loonaandeel in de gecreëerde rijkdom. Daarom wil Vooruit ook in Europa maatregelen nemen en inzetten op innovatie die gericht is op de uitdagingen van morgen, die bouwt op de economische troeven van Europa en die de creatie van kwaliteitsvolle jobs stimuleert.

- Artificiële intelligentie is niet meer uit onze samenleving weg te denken. Ze biedt enorme kansen, maar de toepassing ervan kan ook oneerlijk of onrechtvaardig zijn. Bovendien heeft AI ook een ecologische en sociaal-economische kostprijs. We zetten de stappen naar een strengere regulering van AI op Europees niveau verder. We voeren een heffing in op het gebruik van auteursrechtelijk beschermde content door AI-bedrijven, naar analogie met de reprografierechten. We verplichten een label voor content die gegenereerd is met AI. We voeren een verbod in op het opeisen van auteursrechten op content die geheel of gedeeltelijk gegenereerd is met AI. Zo komt de winst uit technologische gegenereerde content ook en vooral onze echte creatieve makers ten goede.
- Artificiële intelligentie biedt grote kansen om onze welvaart en welzijn te verbeteren, maar er zijn risico's. Daarom moet er een dwingend ethisch en juridisch kader komen voor de omgang met AI. AI moet ingezet worden met respect voor de menselijke waardigheid, autonomie, diversiteit en privacy. Op Belgisch en Europees niveau is Vooruit voorstander van het niet afdwingen van patenten die gericht zijn op het indringend monitoren van werknemers. Daarnaast moet er ten opzichte van werknemers transparantie gelden en moeten ze inspraak krijgen over het gebruik van artificiële intelligentie op het werk. De 'eigenaar' of 'organisator' van de gebruikte artificiële intelligentie is als rechtspersoon verantwoordelijk voor de sociale gevolgen.
- Winsten door nieuwe technologieën moeten terugvloeien naar de werkenden via een hoger loon, betere arbeidsomstandigheden of meer vrije tijd. Allemaal zaken waar de sociale partners over moeten kunnen overleggen. Artificiële intelligentie heeft een enorm potentieel om jobs werkbaar te maken, welvaart te versterken of werknemers meer tijd te geven, maar er zijn ook valkuilen. Denk maar aan continue monitoring van medewerkers en werkdrukverhoging. Technologie moet werknemers ondersteunen in hun job. En niet hun autonomie afpakken. We creëren een wettelijk kader voor het gebruik van artificiële intelligentie op de werkvloer, zodat dit het welzijn van werkende mensen verhoogt.
- Om de strijd tegen fake news en desinformatie aan te gaan, bevorderen we factchecking, mediawijsheid en onderzoeksjournalistiek. We garanderen Europese financiering voor factchecking-organisaties, initiatieven vanuit het middenveld of academische instellingen die fake news en desinformatie bestrijden.
- Ook sociale media platformen hebben een verantwoordelijkheid om mensen, en in het bijzonder minderjarigen, beter te beschermen tegen misleidende informatie, ongewenste druk, targetting en sluikreclame. We zorgen voor een snelle implementatie van de Europese initiatieven die sociale media platformen transparantie opleggen en hen verantwoordelijk stellen voor het bannen van haat en desinformatie.

04

**Vooruit met
ons klimaat,
maar dan wel
voor en met
iedereen**

4.1 Klimaat en energie

Klimaatverandering is één van de grootste uitdagingen van onze tijd. We hebben maar één planeet om op te leven. Als zij onherstelbare schade oploopt, verliezen we ons meest kostbare collectieve goed: een leefbare aarde. En de tijd om te handelen is nu. Want nu al bedreigt de klimaatverandering onze welvaart, onze veiligheid en onze toekomst. Er is absoluut geen ruimte voor een pauzeknop. Integendeel. Elk moment dat voorbij gaat zonder actie te ondernemen, is een verloren moment. Niets doen is bovendien vele malen duurder dan wél actie ondernemen. Volgens onderzoek van het Europees Milieuagentschap hebben weer- en klimaatgerelateerde rampen in de EU geleid tot meer dan een half biljoen euro aan economische verliezen tussen 1980 en 2021.

Klimaatdoelstellingen zijn voor ons niet vrijblijvend. De Europese Unie besliste al -terecht- om de capaciteit aan hernieuwbare energie te verdrievoudigen tegen 2030. Ook moeten subsidies voor fossiele brandstof worden uitgedoofd (indien ze niet rechtstreeks gericht zijn op sociale compensaties) en moeten we de wereldwijde uitstoot tegen 2050 tot netto-nul brengen.

We steunen voluit het akkoord van Parijs om al het mogelijke te doen om de temperatuurstijging te beperken tot maximaal 1,5° C. Dat engagement hebben we op Europees niveau verankerd in de Green Deal, met de klimaatwet, de doelstelling van klimaatneutraliteit tegen 2050 en duidelijke afspraken en doelstellingen per sector.

De Europese klimaatwet verankert de EU-wijde doelstelling om broeikasgassen tegen 2030 met minimaal 55% te verminderen (ten opzichte van de uitstoot van 1990). De richtlijn hernieuwbare energie stelt dat onze energiemix tegen 2030 voor minimaal 42.5% uit hernieuwbare energie zal bestaan. De energie-efficiëntie richtlijn legt een bindende reductie van het energieverbruik op tegen 2030 van 11.7% (ten opzichte van het verbruik in 2020). Deze collectieve EU-doelstellingen worden vertaald naar nationale doelstellingen, zodat iedereen een fair deel bijdraagt én de vruchten kan plukken.

We moeten voorlopers zijn in de wereldwijde energietransitie. Dat is niet alleen juist, maar ook verstandig. Hoe sneller wij overschakelen naar duurzame energie, des te groter onze

bevoorradingszekerheid en toekomstige welvaart zullen zijn. Het is bovendien de beste garantie op betaalbare prijzen voor onze gezinnen en onze industrie.

De goedkoopste energie is de energie die we niet gebruiken. Daarom is energie-efficiëntie prioriteit nummer één. De energie die we wél nog nodig hebben, wekken we zo veel mogelijk zelf en volledig duurzaam op. Dit beschermt ons tegen instabiele of vijandige regimes die grondstoffen als politiek wapen inzetten.

Zon en wind zijn de goedkoopste energiebronnen. We moeten dan ook verder inzetten op grootschalige wind- en zonneparken. Maar ook op wijk- en individueel niveau is er nog veel onbenut potentieel, net zoals voor windenergie op land en op zee. Vaak zijn vergunningsprocedures traag en onzeker en vormen ze een hinderpaal. Dat willen wij anders zien. Met respect voor omwonenden en natuur moet Europa het opwekken van goedkope en duurzame elektriciteit uit windenergie stimuleren.

De oorlog van Rusland tegen Oekraïne veroorzaakte een ongeziene schok op onze energiemarkt, met torenhoge prijzen tot gevolg. We hervormen de energiemarkt fundamenteel met een loskoppeling van de elektriciteits- en gasprijzen. Op die manier nemen we de prijszetting terug in handen. In afwachting van die hervorming, passen we het huidige systeem aan met overwinstbelasting, prijsplafonds en afspraken tussen bedrijven en overheid om energiezekerheid te garanderen, oneerlijke winsten af te romen en te injecteren in de duurzame transitie

We werken internationaal samen, binnen en buiten Europa, om duurzame energieopwekking uit te bouwen. Dit doen we via wederkerige partnerschappen die de energiezekerheid, het klimaat en de betaalbaarheid bij ons én bij onze partners ten goede komen. We stappen af van foute investeringen en fossiele brandstof subsidies en trekken ons terug uit verdragen van het verleden, zoals het energiehandvest.

- We beperken de opwarming van de aarde tot 1,5°C. Dat betekent voor België een uitstootvermindering van minstens 55% tegen 2030 en klimaatneutraliteit voor 2050. Voor Vooruit worden het draagvlak, de haalbaarheid en de finale resultaten van het klimaatbeleid bepaald door het sociaal en fiscaal beleid dat iedereen moet in staat stellen om zich structureel aan te passen aan de klimaatverandering. Het samenspel tussen klimaatbeleid en een sterk sociaal beleid is van doorslaggevend belang.
- Met de energie- en klimaattransitie komen veel vraagstukken samen. Naast een economisch en een ecologisch luik is er ook een belangrijk sociaal vraagstuk aan verbonden. Het spreekt voor zich dat de energietransitie een impact zal hebben op de betaalbaarheid van een aantal basisproducten, zoals wonen, energie, mobiliteit en voeding. Daarnaast zullen ook de extreme weersomstandigheden die gepaard gaan met de opwarming van de aarde ongelijk verdeeld zijn: wie zich minder goed kan beschermen tegen overstroming en hitte zal harder getroffen worden dan zij die zich hiertegen wel kunnen beschermen. Voor Vooruit mag de sociale ongelijkheid door de noodzakelijke energie- en klimaattransitie niet verder toenemen. De sociale impact van goedbedoelde energie- en klimaatmaatregelen kan voor bepaalde (kwetsbare) doelgroepen groot zijn. Om deze impact in te schatten en te milderen voeren we voor elke maatregel een sociale impactanalyse uit en voorzien we in sociale correcties waar nodig.
- We strijden voor een internationaal regelgevend kader om investeringen in fossiele energie uit te faseren en te verbieden tegen 2030. Private banken, verzekerings-maatschappijen en pensioenfondsen worden aangemoedigd om al hun beleggingsportefeuilles te 'decarboniseren'. Voor banken waarin de overheid ook aandeelhouder is, moet dit verplicht zijn.
- We pleiten er op Europees niveau voor dat gezinnen en kleine bedrijven geen onevenredig aandeel in de netkosten (en de in de nettarieven doorgerekende openbaredienstverplichtingen) dragen om grote bedrijven te subsidiëren.
- We hervormen de groothandelsmarkt van elektriciteit. We vermijden dat elektriciteitsproducenten overwinsten boeken ten koste van de gezinnen en bedrijven en zorgen ervoor dat prijsschokken worden afgevlakt. We stimuleren investeringen in hernieuwbare energie zodat de elektriciteitsprijs wordt losgekoppeld van fossiele brandstoffen.
- De overheid neemt opnieuw haar strategische rol op. Ze doet aan lange termijn-planning, bepaalt het beleid, organiseert de uitrol van de infrastructuur en zorgt dat correcte prijzen worden toegepast en overwinsten worden afgeroomd.
- Het Energiehandvestverdrag is een verouderd internationaal verdrag, dat fossiele energiebedrijven de mogelijkheid geeft om overheden aan te klagen voor klimaat- en milieumaatregelen die de 'investeringszekerheid' aantasten. Zowel België als de EU stappen uit het Energiehandvestverdrag dat fossiele energiebedrijven de kans geeft om ambitieus klimaatbeleid te saboteren. (668)

4.3 Industrieel beleid en circulaire economie

Een innovatieve Europese industrie is onmisbaar om de duurzame transitie te realiseren. We moeten in Europa niet alleen de technologie en know-how ontwikkelen, maar ook de producten en diensten effectief hier produceren. De laatste decennia hebben we dat massaal uit handen gegeven, meestal aan lageloonlanden die produceren met nauwelijks of geen arbeids- en milieunormen. Dit is nefast voor globale arbeidsomstandigheden en de strijd tegen de klimaatverandering. Het maakt onze aanvoerketens ook kwetsbaar, wat overduidelijk werd in de laatste crisissen. Dit moeten we omdraaien. We moeten onze strategische productie zelf terug in handen nemen. Dat is de beste garantie op een duurzaam productieproces én op meer industriële onafhankelijkheid. Europa is geen eiland. We onderhouden natuurlijk handelsrelaties met internationale partners en verzekeren daarbij respect voor het klimaat en de sociale agenda.

Producteren in Europa doen we op een circulaire en efficiënte manier in de hele keten: van het ontwikkelen van nieuwe technologieën over het ontginnen van grondstoffen, de duurzame productie én het herstellen, hergebruiken en recycleren van grondstoffen en producten. We werken daarvoor een ambitieus industrieel beleidskader uit dat volledig in lijn is met de Green Deal. De Net Zero Industrial Act en de Critical Raw Materials Act zijn hiervoor belangrijke nieuwe initiatieven. We selecteren onmisbare duurzame technologieën en industrieën en werken een grondstoffenstrategie uit. We vermijden grote afhankelijkheden van één of enkele leveranciers, gaan zelf duurzaam ontginnen, zoeken naar alternatieve grondstoffen en gebruiken en hergebruiken efficiënt.

We helpen onze duurzame industrie zowel financieel, technologisch en administratief. We maken hierbij de juiste strategische keuzes. Een euro kan maar één keer uitgegeven worden, we besteden publieke en private middelen juist. We verwachten van onze industrie dat ze volledig past binnen de ambitie van de klimaatneutraliteit tegen 2050 en dat ze hiervoor concrete plannen kan voorleggen. Industrieën en bedrijven met de juiste insteek zullen we volop ondersteunen. Oude en vervuilende industrieën zonder transitieplan hebben geen plaats meer in ons industrieel landschap. We stoppen met subsidies voor fossiele en andere verouderde technologieën en investeren volop in de duurzame transitie.

In een modern industriebeleid moeten bedrijven ook zelf hun verantwoordelijkheid opnemen. Daarom pleit Vooruit voor een sterke, ambitieuze zorgplichtwetgeving en strijden we voor een verbod op producten met dwangarbeid op onze interne markt.

Bovendien zetten we in op “skills” creatie. We pakken het tekort aan technisch geschoolde en getalenteerde mensen aan, zodat we de duurzame agenda ook effectief kunnen uitrollen. Dit via de juiste opleidingen op onze scholen, stages en leercontracten, leren op de werkvloer, bijscholing, omscholing en levenslang leren.

- Vooruit ontwikkelt een helder en afdwingbaar industriebeleid, in lijn met de Green Deal en het Europees plan voor duurzame industrie. De innovatie en de ontwikkeling van technologieën waarmee we onze economie verduurzamen, moet bij ons plaatsvinden. We moeten zélf zonnepanelen, warmtepompen en batterijen kunnen produceren en de volledige waardeketens beheersen. Tegenover subsidies, fiscale voordelen en investeringen zetten we duidelijke klimaatdoelstellingen en strategische voorwaarden. Herkomstbepalingen - die bepalen dat grondstoffen en onderdelen uit de Unie moeten worden ingekocht - zijn daarbij geen taboe.
- Het versoepelen van de staatssteunregels zullen wij niet aanvaarden zonder bijkomende Europese investeringsmiddelen voor strategische Europese projecten waarvan ook ons land van kan meegenieten. Het versoepelen van de staatssteunregels mag er niet voor zorgen dat kleine lidstaten zoals België in de Europese Unie worden afgetroefd door grote lidstaten met een grotere portefeuille. Een versoepeling moet daarom gepaard gaan met bijkomende Europese investeringsmiddelen voor sociale en duurzame investeringen. Vooruit wil een rigoureuze toepassing van de staatssteunregels op niet-EU-bedrijven die meedingen voor openbare aanbestedingen.
- Vooruit wil dat de EU minder afhankelijk wordt van derde landen als het gaat om energiezekerheid, toeleveringsketens, kritieke grondstoffen, technologie, medicijnen en voedsel. Tegelijkertijd willen we dat de EU haar kritieke infrastructuur, zoals haar havens, beschermt en assertiever is als het gaat om cyberveiligheid, buitenlandse inmenging, oneerlijke concurrentie door staatsbedrijven en technologische lekken naar derde landen.
- We maken werk van een wettelijk verankerde zorg- en herstelplicht voor bedrijven, inclusief de financiële sector. Dit houdt in dat ondernemingen moeten voorzien in mechanismen waarmee ze voortdurend elke schending van de mensenrechten, van arbeidsrechten en van milieunormen in hun volledige waardeketen kunnen opsporen, voorkomen, stoppen en verhelpen. Die verplichting geldt ook voor hun dochterondernemingen.
- We ondersteunen onze industrie met een coherent industriebeleid. Daarbij koppelen we fiscale voordelen en subsidies aan afdwingbare klimaatvoorwaarden. Zo moedigen we onze industrie aan om snel duurzaam te worden.
- We houden welvaart in Europa door een industrie- en ondernemingsbeleid te voeren dat bedrijven ondersteunt om duurzame technologie op eigen bodem te ontwikkelen en in te zetten.
- De duurzame transitie is enkel mogelijk indien we getalenteerde arbeidskrachten hebben met lokaal verankerde kwalitatieve jobs. We creëren een sustainable skills-agenda die opleidingen, bijscholing, herscholing en leren op de werkvloer uitrolt in heel de waardeketen van onze duurzame industrie. Dit vereist ook een Europese aanpak waarbij het Fonds voor de Rechtvaardige Transitie en het Sociaal Klimaatfonds financiële ondersteuning kunnen bieden.
- Voor de grondstoffen die we niet zelf kunnen mijnen, verwerken of recyclen, gaan we duurzame wederkerige partnerschappen aan met betrouwbare en gelijk- gestemde landen en ontwikkelingseconomieën. We vermijden daarbij grote afhankelijkheden van één partner.

- Vanaf 2026 geldt een Europese koolstofgrensheffing voor bepaalde producten. We strijden voor een snelle uitbreiding van deze heffing. Dankzij die heffing beschermen we de concurrentiepositie van onze eigen (duurzame) industrie en motiveren we buitenlandse producenten om ook ecologisch te produceren.
- In onze handelsakkoorden nemen we afdwingbare afspraken rond duurzaamheid, milieubescherming, mensen- en arbeidsrechten op. Als deze niet nageleefd worden, moeten sancties (zoals het intrekken van handelsvoordelen of gunstige tarieven) mogelijk zijn.
- Voor een beperkt aantal sectoren die we moeilijk kunnen elektrificeren, zetten we in op duurzame gasen zoals waterstof. We verzekeren de Belgische industrie van voldoende waterstof door te investeren in invoercapaciteit en door partnerschappen af te sluiten met diverse landen met een groot potentieel aan groene waterstof.
- Vooruit verankert het mechanisme van de Rechtvaardige transitie als een hoeksteen van haar binnenlands én buitenlands beleid, als onmisbaar instrument om de transitie naar een klimaatneutrale economie rechtvaardig te laten verlopen, zodat niemand aan zijn lot wordt overgelaten. Met als ultiem doel om de uitdagingen voor een inclusieve klimaattransitie ook op het vlak van werkgelegenheid, sociaal beleid, reskilling en economie aan te pakken.
- Via Europese regels over ecodesign verplichten we de industrie om producten te ontwikkelen die gemakkelijk kunnen hergebruikt of gerecycleerd worden. Zo verlagen we de nood aan nieuwe grondstoffen. Burgers moeten het recht op herstel terugkrijgen, eenvoudig aan vervangstukken of handleidingen geraken en “geprogrammeerde veroudering” moet worden verboden.
- We ijveren op Europees niveau voor de invoering van een herstelbaarheids- en levensduurindex voor een breed gamma aan producten. We verplichten producenten om reserveonderdelen en softwareupdates te voorzien voor de verwachte levensduur van hun producten. Op die manier creëren we lokale tewerkstelling en lagere kosten voor consumenten, die hun apparaten kunnen laten repareren in plaats van nieuwe te moeten kopen.
- Op Europees niveau reguleren we de productie van vervuilende stoffen. In afwachting daarvan maken we werk van nauwkeurige zwerfvuilanalyses, meten we het aandeel van elke producent in het zwerfvuil en laten we hen betalen voor de opkuis daarvan. Ook de tabaksindustrie en de kauwgom producenten zullen zo moeten bijdragen. We zorgen dat de toegang tot containerparken voor particulieren ook gratis kan.
- Circulariteit wordt meegenomen als selectie- en gunningscriterium bij openbare aanbestedingen. Overheden creëren hierdoor een markt voor hergebruik en duurzame materialen. We verplichten klassieke leveranciers tot het aanbieden van diensten in plaats van het verkopen van apparaten.
- We zetten in op een efficiënter en duurzamer e-commerce model. We zorgen ervoor dat teruggestuurde goederen zoals textiel en elektronica niet meer zomaar vernietigd of weggesmeten worden.
- We gaan greenwashing tegen door een algemeen Europees verbod op duurzaamheidsclaims en keurmerken die niet voldoen aan minimumcriteria rond o.a. relevantie en betrouwbaarheid.

4.4 Leefomgeving, natuurherstel en duurzame landbouw

Onze leefomgeving staat onder druk. Klimaatverandering, vervuiling, verregaande bebouwing, versnippering van onze natuurgebieden en onhoudbare landbouwmodellen wegen op ons allemaal. Voor Vooruit is het duidelijk: iedereen heeft recht op een gezonde en veilige leefomgeving. Vooruit wil inzetten op een veilige, gezonde, aangename omgeving waar ruimte is voor werk, sport, ontspanning en sociaal contact. Waar duurzame industrie, landbouw, woon- en natuurgebied hand in hand gaan en elkaar versterken. We verzetten ons resoluut tegen de valse tegenstelling die gecreëerd wordt tussen klimaat en economie of tussen natuur en landbouw. Dit is niet alleen fout, het leidt ook enkel tot polarisering, niet tot oplossingen.

Het gaat niet goed met onze natuur. Meer dan 80% van onze Europese natuur is in slechte staat. In Vlaanderen is dat zelfs meer dan 90%. Slechts 3 van de 44 Europees beschermde habitats in Vlaanderen zijn in goede staat. Nochtans is een robuuste natuur de goedkoopste en meest efficiënte manier om CO2 te capteren en ons te beschermen tegen de gevolgen van klimaatverandering zoals droogtes, wateroverlast, lucht- en bodemvervuiling.

Bovendien bieden biodiversiteit en natuurherstel zuurstof aan een gezonde en competitieve landbouw. We moeten stoppen met het promoten van een landbouwmodel dat het belang van een gezonde leefomgeving ontkent. Door in te zetten op natuurherstel investeren we voluit in het versterken van de link tussen natuur en landbouw. Elke euro die we investeren in natuurherstel levert 8 tot 38 euro op aan onze economie. Zorgen voor onze natuur en investeren in landbouw gaan hand in hand.

De boerenstiel staat onder druk, dat blijkt uit het aantal landbouwbedrijven in Vlaanderen. In 1980 waren dat er 75.000, in 2022 nog maar 22.500. Op 40 jaar tijd daalde het aantal boeren met 80%. De oorzaak daarvan ligt niet bij het klimaatbeleid of strengere milieunormen, maar in het verdienmodel van de agro-industrie dat maar op één ding focust: groei. Momenteel bevinden kleinschalige landbouwbedrijven zich tussen hamer en aambeeld. Ze moeten intensiever en op grotere schaal boeren

om te concurreren met spotgoedkope producten uit het buitenland. Daarvoor gaan ze enorme leningen aan, in de hoop hun bedrijf verder te kunnen zetten en deftig verloond te worden voor hun harde werk. Het grootste deel van de winst gaat naar de voedselverwerkers en inkoopbedrijven die een monopolie hebben op de markt.

De daling van het aantal landbouwbedrijven ging gepaard met een enorme schaalvergroting en industrialisering van de landbouw. Dat leidde niet enkel tot een verlies aan diversiteit in de landbouw. Het had ook een dramatische impact op biodiversiteit en natuur, met boomerang effecten op... de landbouw. De landbouwgrond is ernstig verdicht, waardoor planten slecht groeien en landbouwers tot 10% van hun opbrengst verloren zien gaan. Bovendien heeft een dichtere bodem minder bodemleven en een slechtere waterabsorptie. Daardoor stijgt het gebruik van meststof, dalen de waterreserves en stijgt het risico op droogtes en wateroverlast. We moeten het landbouwmodel herdenken. De dominante positie van grote spelers doorbreken en die ruimte teruggeven aan de landbouwers.

We hervormen het Europees Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB) grondig. We doorbreken de tendens waarbij 80% van de middelen toekomt aan 20% van de boeren en die schaalvergroting nog verder wordt gestimuleerd. We zetten plafonds op totale subsidiebedragen, waardoor de boeren niet verplicht worden om steeds meer vee te houden of meer hectaren te bewerken. We heroriënteren middelen naar systemen die korte keten en innovatieve, duurzame landbouw promoten en geven zuurstof aan jonge boeren en opstarters. We verlagen drastisch het pesticidengebruik en overbemesting, verbieden schadelijke middelen en kijken naar duurzame alternatieven zoals natuurlijke bestrijding, nieuwe ggo's en genomics-technieken.

Wij zetten volksgezondheid en consumentenbelangen centraal. We zorgen voor duurzame modellen die de klimaatverandering tegengaan, biodiversiteit en leefomgeving verbeteren, dierenwelzijn bevorderen en alle ruimte bieden aan duurzame landbouw.

- We nemen effectieve maatregelen om onze waardevolle natuur te beschermen en te herstellen, o.a. via de uitvoering van de Natuurherstelwet en de Europese Biodiversiteitsstrategie.
- Om onze biodiversiteit, de ecosystemen en de ecosysteemdiensten te redden, maken we tegen 2030 van 30% van ons grondgebied beschermde natuur, waarvan een derde strikt beschermd.
- We creëren de nodige verbindingen (ecoducten, faunatunnels, ecorasters,...) om robuuste, aaneengesloten natuur- en bosgebieden te realiseren.
- We beschermen aanwezige bossen, wetlands, watergevoelige gebieden en andere kwetsbare gebieden beter. Dit doen we door open ruimte enkel nog aan te snijden als daar een sterke, planmatige motivering tegenover staat.
- Het belang van bos voor de opname van broeikasgassen en het tegengaan van verdere klimaatopwarming valt niet te overschatten. In ons buitenlands beleid steunen we het verzet tegen wereldwijde ontbossing en biodiversiteitsverlies. We ontmoedigen handel en consumptie van producten die ontbossing veroorzaken, zoals palmolie en soja.
- De directe Europese steun voor landbouwers herverdelen we en zetten we in voor meer duurzame landbouwpraktijken. Minder voor de agro-industrie en grote landbouwbedrijven, meer voor de gewone boeren. Op termijn stappen we over naar het principe: “publiek geld voor publieke goederen” en maken we van het gemeenschappelijk landbouwbeleid een volwaardig transitiefonds voor een nieuw landbouwmodel.
- We zorgen voor een eerlijkere marktwerking zodat landbouwers kunnen leven van wat ze produceren, met minder directe subsidies. We zorgen dat landbouwers meer marktmacht krijgen en een betere prijs voor hun producten door onnodige schakels in de voedingsketen te vermijden. Dat doen we door het logistieke aspect en de vermarkting van de korte keten veel sterker door het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) te ondersteunen.
- Voedingsproducten die we importeren moeten zo veel mogelijk aan dezelfde voorwaarden voldoen als voeding die we zelf produceren. Zo vermijden we dat voedingsproducten van onze boeren oneerlijke concurrentie ervaren door geïmporteerde voeding die minder duurzaam is. We ijveren voor een carbon border tax voor voedingswaren om een gelijk speelveld te creëren op vlak van broeikasgasuitstoot.
- We verminderen de uitstoot van broeikasgassen in de landbouwsector en ondersteunen de overstap naar een duurzaam landbouwmodel door maximaal in te zetten op innovatie, reconversie van veeteeltbedrijven en de afbouw van de veestapel. Dit doen we door:
 - a. De uitstootrechten van veehouders te beperken.** We geven geen investeringssteun meer aan landbouwers met een grote klimaatimpact doordat ze bijvoorbeeld veevoeder importeren (ten koste van het Amazonewoud) en vlees produceren om het daarna te exporteren.
 - b. Deze investeringssteun zetten we maximaal in voor investeringen die de uitstoot van broeikasgassen bij landbouwbedrijven beperken en investeringen om de overstap naar duurzame landbouw te ondersteunen.**

- We stimuleren het gebruik van het bodempaspoort en de ecoregelingen om zo de bodemkwaliteit en biodiversiteit te verbeteren en minder afhankelijk te worden van pesticiden en meststoffen. In bepaalde gevallen beperken we de teeltkeuze van de boeren om de bodemkwaliteit te garanderen. Zo creëren we een landbouwsector die ook op lange termijn onze voedselzekerheid kan waarborgen.
- We dringen het gebruik van pesticiden en andere giftige stoffen die schadelijk zijn voor de natuur, het milieu en de gezondheid maximaal terug.
- We stappen af van de pure beoordeling van GGO's op basis van de techniek waarmee ze worden gecreëerd, maar kijken ook naar de effecten op volksgezondheid, milieu en landbouwsysteem. Op die manier creëren we meer mogelijkheden voor ggo's die een positieve bijdrage kunnen leveren aan milieu, landbouw en gezondheid.
- We zetten het voorzorgsprincipe centraal in het milieu- en gezondheidsbeleid. Bedrijven moeten voorafgaand aan de productie aantonen wat de schadelijkheid van de stof en het productieproces is. Vlaanderen stelt zich ambitieuzer en assertiever op als het gaat om het opstellen van normen, op alle beleidsniveaus. We stimuleren ook bij burgers een kritische houding tegenover toxische en hormoonverstorende stoffen zodat zij problemen sneller onderkennen en kunnen melden.
- We passen de 'kindnorm' toe om de schadelijkheid van producten te bepalen. Kinderen zijn bijzonder kwetsbaar voor milieuvervuiling. De overheid baseert zich voor het nemen van maatregelen en opleggen van voorwaarden op de schadelijkheid van stoffen bij kinderen. Voor stoffen waarvoor nog geen definitieve inschatting van de schadelijkheid beschikbaar is, wordt een voorlopige norm ingesteld op basis van de geldende norm voor chemisch gelijkaardige producten.
- We zoeken alternatieven voor de bodemberoerende visserijtechnieken zoals lijnvissen in plaats van korvissen. We zetten de Europese middelen voor visserij gericht in voor een visserijsector met een minimale impact op het mariene milieu.
- We zetten maximaal in op alternatieven voor dierenproeven en verbieden dierenproeven voor het testen van huishoudproducten. We ijveren voor een Europees label waardoor duidelijk wordt gemaakt bij welke producten er gebruik is gemaakt van testen op dieren.
- We maken een Europese commissaris bevoegd voor dierenwelzijn.

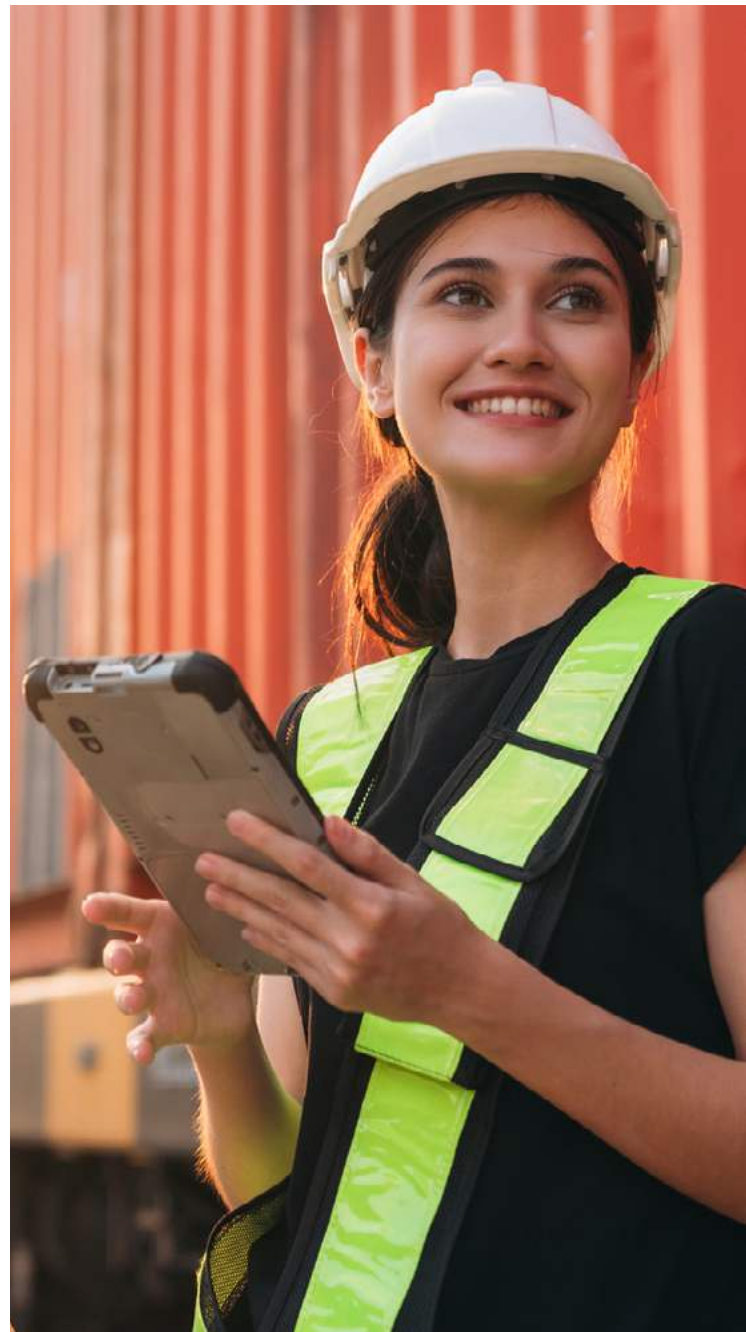
4.5 Duurzame mobiliteit

De transportsector veroorzaakt bijna 30% van de totale broeikasgasemissies in Europa. Het wegtransport veroorzaakt 20% van de uitstoot van de transportsector, het spoorvervoer slechts 0,1%. De transportsector is de enige sector waar sinds 1990 de uitstoot gestegen is. In 2019 was de uitstoot van internationale scheep- en luchtvaart met bijna 146% (luchtvaart) en 34% (scheepvaart) gestegen, vergeleken met 1990.

Vooruit maakt van duurzame, betaalbare en comfortabele mobiliteit een prioriteit. We willen de modal shift versnellen. Dit doen we in onze industriële sectoren en het vrachtvervoer met meer verplaatsingen over het spoor, de zee en binnenwater en minder over de weg en in de lucht. Onze havens spelen hier een cruciale rol. Ook voor privévervoer verschuiven we van individuele en vervuilende voertuigen naar gedeelde en innovatieve duurzame mobiliteitsoplossingen.

Het nieuwe Europese emissiehandelssysteem (ETS-2) en striktere uitstootnormen moeten de transportsector eindelijk tot meer verantwoordelijkheid dwingen en broodnodige veranderingen in de sector stimuleren. Het sociaal klimaatfonds kan door de lidstaten aangewend worden om de sociale impact te begeleiden en ondersteuning te bieden.

Wagens op fossiele brandstoffen domineren nog steeds onze wegen. We moeten naar zero-emissie transport en daarvoor zijn elektrische auto's onmisbaar: een elektrische wagen op duurzame stroom, stoot 4 tot 15 keer minder CO₂ uit dan een dieselwagen. Daarom mogen er vanaf 2035 geen nieuwe diesel- en benzineauto's meer verkocht worden in de Europese Unie. Ons beleid moet erop gericht zijn om tegen die tijd elektrische wagens betaalbaar en toegankelijk te maken voor iedereen en te voorzien in voldoende laadinfrastructuur. Autoconstructeurs moeten kleinere, betaalbare modellen op de markt brengen.

- Vooruit gaat voor 100% elektrificatie van de personenmobiliteit. We doen dit op een sociaal wenselijke manier, met extra aandacht voor kwetsbare groepen. We voorzien daarom via sociale huur een ondersteunend kader om lichte, compacte elektrische wagens en laadinfrastructuur betaalbaar en toegankelijk te maken voor de brede bevolking.
- Onze havens zijn kritieke infrastructuur en kunnen een sleutelrol spelen in de energietransitie en een duurzaam mobiliteitsbeleid. Door ze te versterken en te beschermen, faciliteren we multimodaal transport via spoor en binnenvaart, en steunen we ze als gangmakers van een circulaire economie en het gebruik van alternatieve brandstoffen.
- Voor goederenvervoer over lange afstand zetten we in op transport via spoor en water. We zetten in op alternatieve brandstoffen en walstroom voor schepen en streven naar een verdubbeling van het aandeel goederenvervoer via het spoor tegen 2030. Ook wat nog over de weg gaat, moet versneld emissievrij worden gemaakt.
- We verminderen de impact op het klimaat van luchtvaart door in te zetten op de alternatieven voor vliegen en via een eerlijke beprijzing. We stellen vliegen niet langer vrij van btw, voeren op Europees niveau een kerosinetaks in en schrappen gratis uitstootrechten. We introduceren een frequent flyer taks voor wie veel vliegt, met het hoogste tarief voor privéjetpassagiers. De bekomen middelen worden geheroriënteerd naar duurzame alternatieven.
- We trekken volop de kaart van een Europees spoornetwerk als alternatief voor korte afstandsvluchten en pleiten voor de uitbouw van een Europees netwerk van nachttreinen waarmee je heel de EU op een snelle, comfortabele en milieuvriendelijke manier kan doorkruisen. We verbieden vluchten tussen luchthavens in België en stellen een verbod in op korte afstandsvluchten binnen de Europese Unie.
- We voeren op Europees niveau een verplichte insolventiebescherming in de luchtvaartsector in.
- We zorgen op Europees niveau voor een automatische terugbetaling van een geannuleerde vlucht of van de verschuldigde compensatie bij langdurig vertraagde vluchten of instapweigering.
- Op Europees niveau pleiten we voor regelgeving die alle nieuwe automodellen verplicht uitrust met een ISA-systeem (Intelligent Speed Assistance). Dit systeem detecteert de geldende snelheidsbeperking op een bepaalde rijstrook en maakt het bijna onmogelijk om de toegestane snelheid te negeren.

05

Vooruit wil meer grip op migratie

VOORUIT WIL MEER GRIP OP MIGRATIE

Het is essentieel dat Europa weer grip krijgt op migratie. Migratie is van alle tijden en een grensoverschrijdend fenomeen. Zeker omdat we in Europa zelf door Schengen geen binnengrenzen meer hebben. De essentie van Europa zelf komt onder druk te staan als we geen doortastend Europees migratiebeleid voeren: steeds meer lidstaten voeren opnieuw grenscontroles in en de solidariteit staat op wankelende benen doordat niet iedereen zijn schouders zet onder het migratiemanagement. Als we niet solidair kunnen zijn met elkaar en als lidstaten zich op zichzelf terugplooiën, verliezen we de kracht van Europa. Onze buitengrenzen zijn onze

gezamenlijke verantwoordelijkheid. Het respect voor mensenrechten en voor het beschermen van mensen die bescherming nodig hebben, is dat ook. We willen dat Europa een veel sterkere rol opneemt om dit waar te maken, om een migratiebeleid te voeren dat werkt voor zowel de Europeanen als voor de mensen die toekomen. Solidariteit moet altijd de leidraad zijn, tussen de lidstaten onderling én met de mensen op de vlucht die bescherming nodig hebben. Dat kan alleen als we goede grensbewaking organiseren en we snel mensen duidelijkheid geven: wie mag blijven moet solidair gespreid worden, wie moet terugkeren, kunnen we niet laten verdwijnen in de illegaliteit op het Europese grondgebied.

5.1 Een robuust Europees en Belgisch asielbeleid

- We organiseren een daadkrachtig Europees asielbeleid. Dat begint bij investeringen die zorgen voor veiligheid, stabiliteit en gelijkheid in de regio's van herkomst. Het bestaat bovendien uit een ambitieus plan om samen te werken met andere landen om tot echte bescherming in de regio te komen, om goede terugkeer akkoorden te sluiten en om een win-win strategie te ontwikkelen voor legale migratie.
- Terugkeerakkoorden onderhandelen we op Europees niveau. Irregulier verblijvende onderdanen terugnemen, wordt de voorwaarde om van legale migratiekanalen gebruik te kunnen maken: geen arbeids- of studiemigratie en geen visumvrijstellingen meer als niet wordt meegewerkt met terugkeer. Ook omvattende handelsakkoorden zetten we in als hefboom voor Terugkeer Verdragen.
- Een goede controle aan de buitengrenzen zorgt ervoor dat mensen meteen de juiste hulp krijgen en de juiste procedure kunnen volgen. Ook aan de buitengrenzen is het respecteren van mensenrechten, inclusief het recht om asiel aan te vragen, van bijzonder groot belang. Pushbacks die mensen het recht ontzeggen om asiel aan te vragen kunnen niet.
- In Europa zelf zorgen we voor een eengemaakte Europese asielprocedure en voor verplichte solidariteit tussen de lidstaten. Het VN vluchtelingenverdrag en de relevante mensenrechtenverdragen worden daarbij gerespecteerd.
- Nadat asielzoekers aan de buitengrenzen de Europese procedure door het Europees asielagentschap doorlopen hebben, worden de erkende vluchtelingen over heel de Unie evenredig gespreid. De toewijzing aan een lidstaat gebeurt op basis van het individuele profiel, de mogelijke band tussen de vluchteling en de lidstaat, talenkennis, familie, netwerk en eventuele kwetsbaarheid van de vluchteling (zeker als het om een kind gaat), zodat het proces van integratie zo goed en snel mogelijk kan beginnen. Mensen die afgewezen worden kunnen geen nieuwe aanvraag starten in andere lidstaten. Zo stopt de praktijk dat mensen doortrekken van lidstaat naar lidstaat en verdwijnen mensen niet in de illegaliteit.
- We doen geen beslissingen van Europese buurlanden over, maar respecteren hun terugkeerbeslissingen. We versnellen de procedure voor mensen uit veilige landen: asiel is voorbehouden aan mensen die bescherming nodig hebben. Op deze manier is er voldoende opvang voor mensen in de asielprocedure.

5.2 Strijd tegen uitbuiting en mensenhandel

- Om de grote internationale netwerken te ontmantelen, focussen we op Europese en internationale ketenaanpak, samenwerking en informatie-uitwisseling. Onderzoeksteams passen ook hier het principe “follow the money” toe. Binnen de federale politie richten we daartoe een centrale dienst op die de geïntegreerde politie en internationale partners ondersteunt.

5.3 Legale migratie als win-win

- We kiezen voor legale en gerichte arbeidsmigratie op maat van de noden van onze economie en arbeidsmarkt. We maken het mogelijk dat knelpuntberoepen opnieuw worden ingevuld en we rekruteren actief geschoolde profielen waar grote nood aan is. Hoe? Door partnerschappen te sluiten met landen van herkomst, waar we mensen opleiden en voorbereiden voor onze arbeidsmarkt.
- We pakken resoluut het probleem van schijnzelfstandigheid aan. Het gebeurt te vaak dat EU werknemers als actieve vennoot worden ingeschreven, terwijl ze eigenlijk als werknemer functioneren. De werkgever is zo van alle verplichtingen verlost en sociale dumping wordt zo massaal een feit.
- Wie zijn deel doet, moet zijn deel krijgen. Mensen die hier bijgedragen hebben aan de sociale zekerheid, maar opnieuw vertrekken uit België naar een land dat geen akkoord heeft om de sociale rechten over te dragen, krijgen niet waar ze recht op hebben. Voor hen werken we een regeling uit dat wie zijn deel doet, ook zijn deel krijgt.
- Bij gezinsmigratie maken we integratie prioritair. We laten geen tijd meer verloren gaan: inburgeren wordt al tijdens de procedure en in het land van herkomst verplicht. We zorgen voor kortere termijnen en een betere omkadering bij gezinshereniging. We verhogen de inkomensvereiste om gezinnen beter te beschermen tegen armoede, met respect voor de Europeesrechtelijke waarborgen.
- Deze waarborgen zorgen ervoor dat, wanneer dat nodig is, de aanvraag tot gezinshereniging ook in België kan gebeuren en dat vluchtelingen gedurende een periode vrijgesteld zijn van de integratievoorwaarden. Langs de andere kant moeten we gezinsherenigingsprocedures beter beschermen tegen misbruik. Personen die al een bevel kregen om het grondgebied te verlaten waarbij Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) het afgelopen jaar een grondige evaluatie deed van het respect op hun familielevens zoals beschermd in artikel 8 van het EVRM, kunnen geen nieuwe aanvraag meer indienen met het oog op het verlengen op hun verblijf. Er komt ook een nieuw cascadeverbod voor personen die eerder gezinshereniging deden met een partner die het slachtoffer werd van intrafamiliaal geweld.

VOORUIT